

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์¹

พรพัฒน์ จินตุลา²

การกลั่นแกล้งรังแกเป็นหนึ่งในพฤติกรรมความรุนแรงที่เป็นปัญหาฝังรากลึกในสังคมมนุษย์มาอย่างยาวนาน แต่เนื่องด้วยเทคโนโลยีที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์เกิดขึ้นซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่าการกลั่นแกล้งในอดีตที่มักเกิดในสถานที่จำกัด เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงาน หรือแม้แต่ในชุมชนเล็ก ๆ การกระทำผิดจึงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่จำกัดสถานที่ อีกทั้งสามารถปกปิดตัวตนของผู้กระทำผิดได้ง่าย โดยสาเหตุนั้นมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นด้านรูปร่างหน้าตา สีผิว เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ การศึกษา ความสามารถ หรือฐานะความเป็นอยู่ ความแตกต่างเหล่านี้อาจถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเจ็บปวด ความอับอาย และความหวาดกลัวให้กับผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแก ทำให้การกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์สร้างบาดแผลทางจิตใจที่ลึกและยาวนานกว่าและยากต่อการควบคุมอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้การกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ยังส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกลั่นแกล้งในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพจิต การเรียน การทำงาน หรือความสัมพันธ์กับผู้อื่น การกระทำเหล่านี้สร้างความเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติยศ และสุขภาพจิตของผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแก จนนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ เช่น ภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล หรือแม้กระทั่งการฆ่าตัวตายได้ ด้วยเหตุนี้การกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์จึงเป็นปัญหาที่สังคมไทยที่ไม่ควรละเลย จึงควรมีกฎหมายเข้ามาเพื่อป้องกันโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นได้ในอนาคต

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรก คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติความรับผิดการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ โดยเฉพาะ เนื่องจากในปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดและมีโทษทางอาญา การตีความบทบัญญัติจึงต้องกระทำโดยเคร่งครัด สำหรับประเทศไทยความผิดฐานกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ไม่มีการตรากฎหมายหรือมีบทบัญญัติโดยเฉพาะ ตลอดจนไม่มีการกำหนดคำนิยามคำว่า “การกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์” ทำให้เกิดข้อจำกัดในการตีความและพิจารณาองค์ประกอบของฐานความผิด มีเพียงการนำ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และรองศาสตราจารย์สุรินทร์ รัตนวราห

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทบัญญัติที่มีอยู่มาปรับใช้ตามลักษณะของการกลั่นแกล้งรังแกที่เกิดขึ้น ต้องพิจารณาฐานความผิดว่าการกระทำใดถือเป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์เป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดการพิจารณาจากบทบัญญัติเท่าที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 293 มาตรา 326 มาตรา 328 มาตรา 397 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 11 มาตรา 14 และมาตรา 16 ซึ่งการกระทำบางลักษณะอาจพิจารณาว่าไม่เข้าข่ายหรือไม่ครบองค์ประกอบความผิดอันทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ เมื่อเทียบกับกฎหมายในประเทศแคนาดาและประเทศญี่ปุ่นพบว่ามีการกำหนดบทนิยามและมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ไว้โดยเฉพาะ และประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการในกรณีที่เกิดการกลั่นแกล้งรังแกในเด็กและเยาวชน ดังนั้นจึงเป็นปัญหาสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย เกิดความยากลำบากในการกำหนดขอบเขตของการกระทำที่เข้าข่ายการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ตลอดจนการดำเนินคดีและลงโทษกับผู้กระทำผิด

ประการที่สอง คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษของการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ เนื่องจากกฎหมายไทยยังขาดบทบัญญัติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ที่ชัดเจน ทำให้ยากแก่การควบคุมและลงโทษการกระทำที่เป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ หากนำบทบัญญัติที่มีความเกี่ยวข้องมาพิจารณาจะเห็นว่าการกำหนดโทษที่แตกต่างกันออกไป ทั้งความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 จึงเกิดปัญหาการกำหนดอัตราโทษของการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ที่เหมาะสม เพราะการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากการกระทำผิดทางอาญาทั่วไป เช่น ความเป็นนิรนามและการกระทำที่สามารถกระจายไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกตกอยู่ในสถานะที่ยากในการระบุตัวผู้กระทำความผิด เกิดการละเมิดสิทธิและความเป็นส่วนตัวของบุคคล และเมื่อพิจารณากฎหมายประเทศแคนาดาพบว่า มีบทบัญญัติลงโทษเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์อย่างชัดเจน ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นถึงแม้จะไม่ได้มีกฎหมายกำหนดการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์เป็นการเฉพาะ แต่ก็มีมาตรการที่ป้องกันและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ส่วนประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่นก็มีการเพิ่มอัตราโทษความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นบนโลกออนไลน์เช่นกัน

ประการที่สาม คือ ปัญหาหน่วยงานรับผิดชอบจากการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์โดยเฉพาะประเทศไทยยังขาดการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจง แม้ว่าอาชญากรรมทางเทคโนโลยีจะได้รับการจัดการโดยหน่วยงานต่างๆ เช่น กองบัญชาการตำรวจไซเบอร์ (CCIB) คณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลคอมพิวเตอร์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ แต่ขอบเขตอำนาจในการจัดการกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ยังไม่ชัดเจนเนื่องจากไม่มีกฎหมายที่เฉพาะเจาะจง กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ได้มุ่งเน้นที่การกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์และการปกป้องผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแก นอกจากนี้การทำงานของหน่วยงานในภาครัฐและเอกชนที่มีอยู่ยังไม่สามารถประสานงานกันได้อย่างเต็มที่ เพราะขาดความชัดเจนและขาดกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ

แคนาดามีหน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์อย่างชัดเจน มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และรวมถึงการเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถดำเนินการทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นเน้นการประสานงานระหว่างหน่วยงานระดับชาติและท้องถิ่น โรงเรียน ครอบครัว และภาคเอกชน อีกทั้งมีการพัฒนาประกันภัยเพื่อช่วยเหลือกรณีการกลั่นแกล้งรังแกในโรงเรียนและทางไซเบอร์ด้วย

ประการสุดท้าย คือ ปัญหาการเยียวยาความเสียหายจากการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ เนื่องจากการเยียวยาความเสียหายทางกฎหมายในประเทศไทยยังมีข้อจำกัด กฎหมายมุ่งเน้นการคุ้มครองเฉพาะความเสียหายที่เป็นรูปธรรม เช่น ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 ในขณะที่ความเสียหายทางจิตใจมักไม่ได้รับการชดเชยอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังคงมีความซับซ้อนและพิสูจน์ได้ยาก เนื่องจากบางการกระทำในโลกไซเบอร์ เช่น การแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสม การเผยแพร่ภาพหรือวิดีโอที่ทำให้ผู้อื่นอับอาย ไม่เข้าข่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 423 และไม่ได้ครอบคลุมการละเมิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางจิตใจ ส่งผลให้การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเป็นไปได้ยากในหลายกรณี นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 446 ที่เปิดช่องให้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงินยังจำกัดให้เฉพาะกรณีที่มีความเสียหายต่อร่างกายหรือชีวิตเท่านั้น และถึงแม้คำพิพากษาศาลฎีกาเริ่มมีการวางบรรทัดฐานให้สามารถชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันมิใช่ตัวเงินในเรื่องของความเศร้าโศกเสียใจ แต่ก็ยังขึ้นอยู่กับดุลพินิจศาลอยู่ต่อไป และเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายในประเทศแคนาดาและประเทศญี่ปุ่น พบว่ากฎหมายในประเทศแคนาดามีการเยียวยาความเสียหายทางจิตใจอย่างชัดเจนซึ่งให้สิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษได้ ส่วนกฎหมายของญี่ปุ่นมีความยืดหยุ่นในการตีความความเสียหายทางจิตใจตามมาตรา 709 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง โดยอนุญาตให้มีการชดเชยค่าสินไหมทดแทนทั้งในตัวเงินและที่ไม่ใช่ตัวเงิน

ดังนั้นเพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขให้มีการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์มาบังคับใช้เป็นการเฉพาะ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติความรับผิดการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์
โดยเฉพาะ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรว่าให้มีการบัญญัติบทนิยามและฐานความผิดของการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์เป็นการเฉพาะเพื่อให้เป็นไปอย่างรูปธรรม เพื่อให้มีการบังคับใช้และพิจารณาฐานความผิดดังกล่าวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้ครอบคลุมถึงการกระทำทุกประเภทที่เป็นพฤติกรรมความรุนแรงอันนำไปสู่ความรุนแรงต่อชีวิต ร่างกาย สิทธิความเป็นส่วนตัว ผลกระทบทางด้านจิตใจ การกำหนดบทนิยามจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น ประเภทของการกระทำ ช่องทางในการสื่อสาร ผลกระทบต่อผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแก วัตถุประสงค์ของผู้กระทำ นอกจากนี้ต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ถูก

กลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์เป็นสำคัญและต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้มีการบัญญัติไว้ดังนี้

“การกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ หมายถึง การกระทำใดๆผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้กระทำความผิดมุ่งหมายในการก่อวินาศกรรม ช่มชู้ คุกคาม คุกคาม หรือเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จหรือเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายทางจิตใจ ชื่อเสียง หรือสถานะทางสังคมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าการกระทำความผิดดังกล่าวจะกระทำในลักษณะเปิดเผยหรือปกปิดตัวตน” นอกจากนี้ยังให้หมายความรวมถึง

- 1) การสร้างหน้าเว็บเพจ บล็อก หรือการสร้างโปรไฟล์ปลอมเป็นบุคคลอื่น
- 2) การแอบอ้างเป็นบุคคลอื่นเพื่อเขียนเนื้อหาหรือข้อความนั้น
- 3) การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นการคุกคามหรือทำลายความเชื่อมั่นของผู้อื่น
- 4) การข่มขู่ คุกคาม หรือการทำให้ผู้อื่นเกิดความหวาดกลัว
- 5) การสื่อสารที่ไม่เหมาะสม หรือนำรังเกียจอย่างร้ายแรง หยาดคาย
- 6) การสื่อสารที่เป็นการคุกคามหรืออนาจาร
- 7) การกล่าวในข้อความเท็จ
- 8) การสื่อสารที่ยุยงหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการใดๆในลักษณะการฆ่าตัวตาย
- 9) การสื่อสารที่เป็นการหมิ่นประมาทหรือดูถูกผู้อื่นในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติ
- 10) การสื่อสารหรือการสนับสนุนผู้อื่นกระทำความผิดดังกล่าวตามที่กล่าวมาข้างต้น

ในฐานความผิดการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้มีการบัญญัติไว้ดังนี้

“ผู้ใดกระทำการใดๆอันเป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจหรือเสรีภาพ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ต้องระวางโทษ...”

ถ้าผู้ใดกระทำความผิดในวรรคหนึ่งต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือกระทำการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ในลักษณะที่ยุยงจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นพยายามฆ่าตัวตายหรือถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษ...

ความผิดฐานตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้ เว้นแต่เป็นการกระทำความผิดตามความในวรรคสอง”

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษของการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ผู้ศึกษาเห็นสมควรในส่วนของโทษทางอาญาควรเน้นมาตรการลงโทษปรับมากกว่าโทษจำคุก เนื่องจากต้องการให้ผู้กลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์เกิดความหวั่นเกรงและป้องกันมิให้กระทำซ้ำอีก การใช้มาตรการจำคุกนั้นควรพิจารณาถึงการกระทำที่มีความรุนแรงมากกว่าการกระทำโดยทั่วไป เช่น การกลั่นแกล้งรังแกจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกถึงแก่ความตาย หรือเป็นการกระทำความผิดซ้ำ เป็นต้น ในส่วนของมาตรการโทษปรับนั้นควรกำหนดโทษปรับที่มีอัตราสูงกว่าโทษในความผิดฐานละเมิดโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาจึง

เห็นสมควรให้มีการบัญญัติไว้ดังนี้

“ผู้ใดกระทำการใดๆ อันเป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจหรือเสรีภาพ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

ถ้าผู้ใดกระทำตามความในวรรคหนึ่งต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือกระทำการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ในลักษณะที่ยุ่งจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นพยายามฆ่าตัวตายหรือถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ความผิดตามมาตรานี้ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ เว้นแต่เป็นการกระทำความผิดตามความในวรรคสอง”

3. ปัญหาหน่วยงานรับผิดชอบจากการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้หน่วยงานที่มีผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์โดยเฉพาะ และมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข และจัดการกับปัญหาการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) โดยให้กองบัญชาการตำรวจไซเบอร์และคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตลอดจนหน่วยงานด้านสุขภาพจิต เช่น ศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ มูลนิธิแพชท์ทูเฮลท์ ประสานงาน ดูแล และควบคุมตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ มีอำนาจในการตรวจสอบการกระทำความผิดการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ การรวบรวมหลักฐาน รวมถึงมีมาตรการคุ้มครองผู้เสียหาย โดยมีกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นผู้รับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ฉบับนี้

4. ปัญหาการเยียวยาความเสียหายจากการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ผู้ศึกษาเห็นสมควรว่าควรบัญญัติกฎหมายกำหนดการเยียวยาความเสียหายทางแพ่งในกรณีที่ถูกกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ โดยบัญญัติให้นำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดมาบังคับใช้โดยอนุโลม และผู้ศึกษาเห็นสมควรว่าให้ทำการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในลักษณะละเมิด เพื่อให้ผู้เสียหายที่ถูกกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้กลั่นแกล้งรังแกอันมิใช่ตัวเงิน ในกรณีที่ได้รับผลกระทบทางจิตใจเป็นการเฉพาะได้ ทั้งนี้เพื่อเยียวยาความเสียหายทางด้านชื่อเสียง ความเป็นส่วนตัว ความเสียหายทางจิตใจที่เกิดการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ นอกจากนี้การบัญญัติและแก้ไขก็เพื่อให้ศาลพิจารณาและคำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกระยะเวลาของการกลั่นแกล้งรังแก ความต่อเนื่องของพฤติกรรมการณ์การกลั่นแกล้งรังแก สภาพจิตใจของผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกก่อนและหลังเหตุการณ์ ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เกิดความเป็นธรรมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการเยียวยาความเสียหายในที่นี้อาจนำบทบัญญัติของการเยียวยาความเสียหายในประเทศแคนาดามาใช้ คือ ให้ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลชดเชยค่าสินไหมทดแทนทั่วไป ค่าเสียหายพิเศษ และค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษ แก่บุคคลที่เป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ได้ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้มีการบัญญัติไว้ดังนี้ “ในกรณีที่ทำให้บุคคลใดเสียหายแก่จิตใจจนทำให้มีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย

เสรีภาพ สิทธิความเป็นส่วนตัวจากการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ บุคคลนั้นชอบที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลที่กลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ โดยนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาบังคับใช้โดยอนุโลม”

ในส่วนของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ศึกษาเห็นสมควรให้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(1) แก้ไขมาตรา 420 จากเดิม “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” ผู้ศึกษาเห็นสมควรเพิ่มเติมข้อความเป็น “ผู้ใดจงใจกระทำหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อที่เป็นการละเมิดต่อกฎหมาย ทำให้ผู้อื่นเสียหายแก่ชีวิตก็ดี ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี จิตใจก็ดี ทรัพย์สินก็ดี หรือสิทธิของบุคคลอื่นก็ดี ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในการใช้ค่าสินไหมทดแทน”

(2) เพิ่มเติมมาตรา 446 “ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียหาย เสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว” เห็นสมควรเพิ่มเติมข้อความเป็น “ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียหายเสรีภาพก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียหายทางจิตใจก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว”

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

สทรรฐ กิติ สุภากร. หลักและคำพิพากษา กฎหมายอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2565.

สาวิตรี สุขศรี. กฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์และอาชญากรรมไซเบอร์. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563.

ศนันท์ภรณ์ โสคติพันธุ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลามิควรได้. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2565.

บทความในวารสาร

ดวงเด่น นาคสีหราช, “ทัศนคติและปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย : ศึกษากรณีนิติคิดในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.” CMU Journal of Law and Social Sciences. 12, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2562): 135-171.

วิทยานิพนธ์

ธนกร สุกหอม. “ความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2565.

ภัสชา ชำรงอารียกุล. “ความรับผิดชอบทางละเมิดและการเยียวยาความเสียหายกรณีการกลั่นแกล้งรังแกในเด็ก.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.

วรรณัน ดาราพงษ์. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ ในกรณีเด็กและเยาวชน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2563.

วันวิสาข์ ไชยพันธ์. “ความผิดฐานกลั่นแกล้งเด็กบนอินเทอร์เน็ต.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.